

Vergaderjaar 2021–2022

32 429

G-20

Nr. 23

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 september 2022

Op 15 en 16 juli vond de G20-vergadering van Ministers van Financiën en Presidenten van Centrale Banken (FMCBG) plaats op Bali in Indonesië. Nederland is dit jaar als gastland uitgenodigd bij de G20 en is voor deze bijeenkomst op ministerieel niveau afgereisd naar Bali. Na de FMCBG heeft voorzitter Indonesië een «Verklaring van de Voorzitter» uitgegeven, die als bijlage bij deze brief is gevoegd.

De G20 kon deze keer geen consensus bereiken over een gezamenlijk communiqué vanwege een onoverbrugbaar verschil van inzicht over de oorzaken van de verslechtering van de mondiale economie. Veel van de punten die zijn opgenomen in de Verklaring van de Voorzitter vloeien echter wel voort uit onderhandelingen tussen de deelnemende landen.

De G20-vergadering bestond uit meerdere inhoudelijke themasessies. Daarnaast werden er verschillende evenementen georganiseerd en marge van de vergadering. Nederland nam deel aan side events over voedselzekerheid en over het klimaat. Middels deze brief informeer ik uw Kamer graag over de belangrijkste onderwerpen die zijn besproken.

Mondiale economie en voedselzekerheid

Net zoals Nederland, waren veel landen het erover eens dat het mondiale, post-pandemische, economische herstel een klap heeft gekregen door de oorlog van Rusland in Oekraïne. Eén van de belangrijkste uitdagingen is de stijgende inflatie. Centrale banken van G20-landen hebben toegezegd de impact van oplopende de inflatie en de monetaire verkrappingsmaatregelen te monitoren. Onbelemmerde handel speelt eveneens een belangrijke rol bij het tegengaan van verdere inflatie. De G20 benadrukte het belang van internationale coördinatie en effectief multilateralisme, onder andere via de G20.

Kwetsbare groepen worden het hardst getroffen door de stijgende prijzen en niet alle landen hebben de benodigde beleidsruimte om deze mensen

te helpen. Internationale financiële instellingen (IFIs) en andere multilaterale initiatieven spelen daarom een belangrijke rol bij het tijdelijk ondersteunen van deze landen.

Op het gebied van voedselzekerheid, roept de G20 IFIs op om het *IFIs Action Plan to Address Food Security* te implementeren. Naast gerichte, humanitaire steun is er ook de noodzaak om op korte termijn kunstmatig beschikbaar te stellen aan landen met een tekort, ten behoeve van de mondiale voedselveiligheid in de nabije toekomst.

Schuldenproblematiek

Door stijgende kosten van energie en voedsel is het voor een groeiend aantal voedsel- en grondstof importerende landen lastiger om aan hun financiële verplichtingen te voldoen. Hierdoor ontstaat een verhoogd risico voor schuldhoudbaarheid, juist in een tijd waarin de mondiale financieringscondities verkrappen. Landen met schuldhoudbaarheidsproblemen zijn gebaat bij een snelle afhandeling van eventuele verzoeken tot schuldverlichting. G20-landen hebben steun uitgesproken voor effectieve implementatie van het *Common Framework for Debt Treatment*. Dit raamwerk biedt een structurele oplossing voor lage-inkomens landen met onhoudbare schuld.

Echter, ook een aantal midden-inkomenslanden worstelen met de hogere prijzen en met de houdbaarheid van hun schuld. In de Verklaring van de Voorzitter wordt multilaterale coördinatie en schuldverlichting op vergelijkbare voorwaarden door officiële en private crediteuren verwelkomt.

De G20 roept private crediteuren op om data te delen via de daarvoor opgezette *Data Repository Portal* van het *Institute of International Finance* en de OESO. Nederland zet zich in voor schuldentransparantie voor het ordelijke herstructureren van schuld en voor verantwoorde schuldfinanciering.

Het versterken van Internationale Financiële Instellingen (IFIs)

IFI's spelen een cruciale rol bij het ondersteunen van kwetsbare landen. Deze landen zijn hard geraakt door de pandemie en zijn kwetsbaar voor toekomstige schokken, bijvoorbeeld als gevolg van klimaatverandering. Veel G20-landen hebben daarom besloten om speciale IMF trekkingsrechten (*Special Drawing Rights* of SDR's) door te lenen. In 2021 heeft het IMF een extra allocatie van trekkingsrechten aan alle lidstaten uitgekeerd. Deze SDR's kunnen worden doorgeleend aan de *Poverty Reduction and Growth Trust* (PRGT) ten behoeve van lage-inkomenslanden of aan de recent opgerichte *Resilience and Sustainability Trust* (RST) voor investeringen in klimaat en pandemische paraatheid.¹

In lijn met andere ontwikkelde economieën, heeft Nederland tijdens deze G20-bijeenkomst aangekondigd om 20% van de in augustus 2021 uitgekeerde SDR's door te lenen, onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring waarover u separaat wordt geraadpleegd. Deze 20% bestaat uit een bijdrage van SDR 1,2 mld. (ongeveer EUR 1,5 mld) aan de RST en 0,5 mld. (ongeveer EUR 600 mln) aan de PRGT.

Veel van de deelnemende landen, waaronder Nederland, willen graag dat er ook gekeken wordt naar extra investeringsruimte bij multilaterale ontwikkelingsbanken (MDBs). Het rapport «*Independent Review of*

¹ Kamerstuk 26 234, nr. 254.

Multilateral Development Banks' Capital Adequacy Frameworks»² doet een aantal concrete aanbevelingen om de investeringscapaciteit van MDBs te vergroten en zal verder in G20-verband besproken worden. Het is uiteindelijk aan de aandeelhouders van de MDBs om over de implementatie van de aanbevelingen te beslissen.

Pandemische paraatheid

De G20 verwelkomt het *Financial Intermediary Fund* (FIF) voor de preventie, paraatheid en respons bij pandemieën, welke in juni is opgericht binnen het raamwerk van de Wereldbank. Een aantal G20-landen³ heeft inmiddels vrijwillige bijdragen aangekondigd ter waarde van ruim USD 1 mld. De donoren hebben het FIF deze zomer vormgegeven met het voornemen om dit fonds in september 2022 operationeel te maken.

Klimaat

Klimaatverandering is een prominent onderdeel van de G20 agenda. Om koolstofneutraliteit te bereiken is een mix van beleid nodig, waaronder fiscaal beleid en regulering. Fossiele brandstoffen moet worden uitgefaseerd. Als één van de sprekers in het speciale klimaatsymposium is het Nederlandse duurzame financieringsbeleid, het belang van internationale koolstofbeprijzing en de rol van de Coalitie van Ministers van Financiën voor Klimaatactie naar voren gebracht.

Op het gebied van verduurzaming van de financiële sector was al in 2021 de *sustainable finance roadmap* aangenomen door de G20. De G20 roept landen, internationale organisaties en de private sector op om deze routekaart te implementeren en vooruitgang vrijwillig te rapporteren op een daarvoor opgezet online platform. Nederland zal hier op korte termijn gehoor aan geven.

Om effectief klimaat-gerelateerde financiële risico's aan te pakken is consistente data nodig, waarvoor de *Financial Stability Board op dit moment* een routekaart ontwikkelt gesteund door de G20.

Internationale belastingen

In het Inclusive Framework (IF) georganiseerd door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is de afgelopen jaren gesproken over een herziening van het internationale belastingstelsel. Vorig jaar is een akkoord bereikt om de herziening te bewerkstelligen (IF-akkoord).⁴ Het IF-akkoord wordt door 137 ondersteund en is ook door de G20 onderschreven. Het IF-akkoord steunt op twee pijlers. Pijler 2 van het akkoord bevat afspraken over een wereldwijd minimumniveau van belastingheffing van ten minste effectief 15%. Pijler 1 van het akkoord regelt een andere verdeling van belastbare winsten en heffingsrechten tussen landen voor de grootste en meest winstgevende multinationals, waaronder grote digitale bedrijven. Hierdoor kunnen landen waar een multinational klanten of gebruikers heeft (zogeheten «marktlanden») meer

² In opdracht van de G20 FMCBG, in juli 2021, tijdens het voorzitterschap van Italië: <https://g20.org/wp-content/uploads/2022/07/CAF-Review-Report.pdf>.

³ Eind juli hadden de volgende G20-leden en gastleden een financiële toezegging gedaan: Verenigde Staten, Europese Commissie, Italië, Duitsland, Indonesië, China, Verenigd Koninkrijk, Zuid-Korea, Verenigde Arabische Emiraten, Japan, Singapore (Fact Sheet: Financial Intermediary Fund for Pandemic Prevention, Preparedness and Response (worldbank.org)).

⁴ Kamerstuk 25 087, nr. 281.

winstbelasting heffen, ook indien de multinational in dat land fysiek niet aanwezig is.

In het IF-akkoord is afgesproken dat deze pijlers in 2023 in werking zouden treden. Pijler 1 en Pijler 2 volgen een verschillend tijdspad, waarbij Pijler 2 in een verder gevorderd stadium is. Er wordt in het IF aan de technische uitwerking van Pijler 1 gewerkt. Over belangrijke onderdelen zijn de onderhandelingen nog gaande. Het doel van inwerkingtreding per 2023 is daarom voor Pijler 1 niet haalbaar gebleken. Het IF heeft daarom op 11 juli⁵ bekend gemaakt dat er belangrijke stappen zijn gezet, maar tegelijkertijd dat Pijler 1 op zijn vroegst in 2024 in werking zal treden. De ondertekening van het multilateraal verdrag staat nu gepland voor uiterlijk mid-2023. Tijdens de G20-bijeenkomst werd de balans opgemaakt over de geboekte voortuitgang bij de implementatie van het IF-akkoord en het nieuwe tijdschema ten aanzien van Pijler 1. De G20 herhaalde de inzet voor een snelle implementatie van het IF-akkoord en riep op tot de afronding van diverse onderdelen van het akkoord. Ook Nederland heeft opgeroepen tot voortvarende implementatie. Het IF zal in oktober bijeenkomen om de verdere voortgang van beide pijlers te bespreken. Na deze vergadering ontvangt u een Kamerbrief waarin nader wordt ingegaan op de voortgang van het IF-akkoord.

Nederland steunde daarnaast de oproep vanuit de G20 om aandacht te blijven hebben voor de steun aan ontwikkelingslanden t.a.v. de implementatie van het IF akkoord o.a. door technische assistentie. Het voorzitterschap stelde reeds eerder voor om onderzoek te doen naar de invloed van zogenaamde «tax incentives» op investeringen, met name voor ontwikkelingslanden.⁶ Nederland heeft aangegeven een onderzoek naar de werking van deze «tax incentives» in beginsel te steunen. Wel gaf Nederland aan dat het doel van het minimumtarief uit Pijler 2 is om concurrentie op het effectieve tarief te voorkomen. Verder werd door de G20 steun uitgesproken over de vervolgstappen ten aanzien van fiscale transparantie en verwelkomde de G20 de voortgang m.b.t. de automatisch informatie-uitwisseling en transparantie over crypto-valuta op OESO-niveau en roept op tot een snelle afronding van het raamwerk hiervoor.

Financiële sector

De G20 heeft de *Financial Stability Board (FSB)*, sinds december 2021 voorgezeten door Klaas Knot, gevraagd om het monitoren van het mondiale financiële systeem. In november presenteert de FSB het rapport over exit strategieën en blijvende economische schade (*scarring effects*) van COVID-19 op de financiële sector aan de G20 top van regeringsleiders. In oktober verwachten we ook het FSB rapport met beleidsvoorstellen om systeem-risico's van niet-bancaire financiële intermediairs te bestrijden.

De G20 verwelkomt het werk van de FSB inzake de regulering van crypto-activa. Het uitgangspunt daarbij is «zelfde activiteit, zelfde risico, zelfde regulering» (dan traditionele valuta), ook om een gelijk speelveld te creëren.

De pandemie heeft de financiële kwetsbaarheid van vrouwen, jongeren en MKBers vergroot. De G20 steunt het werk van de *Global Partnership for*

⁵ <https://www.oecd.org/tax/beps/oecd-g20-inclusive-framework-on-beps-cover-note-to-the-progress-report-on-amount-a-of-pillar-one.pdf>.

⁶ «Tax incentives» zijn fiscale stimulansen die door een land worden gegeven, waarbij gedacht kan worden aan bijvoorbeeld een «korting» op de winstbelasting.

Financial Inclusion en kijkt uit naar het *G20 Financial Inclusion Framework on Harnessing the Benefit of Digitalization*.

Tot slot, erkent de G20 de noodzaak om witwassen, financiering van terrorisme en proliferatiefinanciering⁷ tegen te gaan. De G20 steunt de Financial Action Task Force en roept op tot effectieve implementatie van de FATF standaarden.

Volgende ministeriele G20 overleg

De volgende bijeenkomst van FMCBGs zal half oktober plaatsvinden in Washington DC in dezelfde week als de jaarvergaderingen van het IMF en de Wereldbank.

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag

⁷ Financiële dienstverlening voor de handel in biologische, chemische of nucleaire wapens.